

убина

ТО ДНЕВНИК

zbor zbor

ТИОТ четврток пату-окохолм. Седница на Фе-совет на Европското Оваа севропска орга-некој вид идејна аван-Унијата. Секојпат пред-самити на Унијата, Ни-рихт, Амстердам, Ко-се состанува Федерал-и претходно ги претре-учоците на Унијата. Ажи овој пат, пред Са-Гетеборг, Федералниот поддржи Македонија. ионот ги прелестувам. Нема ниту еден без не-ли коментар за Македо-лд Трибујн, Тагес Цај-иан, Фајншец Тајмс, главно информативни, се наклонети и сочувств-дури и меѓу нив ќе се нај-ритички и зајадливи па и ирани: како тоа цела зјска, полиција, два ми-гели, немажат да смачк-илку банди терористи? ржвата крвави, десети-ци убиеви војници и по-вџде нуди амнестије, пре-

Ние сме убедени дека истината е онаа нашата, а тоа, надвор од Македонија - сосем некои други вистини за нас. А светот се владее и се држи по своите вистини, не по македонските вистини. И потоа ќе ја уреди Македонија според вистината што некој друг му ја сервираме

MIRAEV

јалози за мир, одговара-но и легитимно“ пукај-ух и по ниви и ридови? се, да не кажам повеќе, и, предиспонирани, от-авивачки. Њусвик, на-грана- воведник со фо-на неколку забрадени-о деца што плачат, зас-изнемощтени; очебијно-ија од пред две години-). Но, монтажата е ус-га ќе се види, на читате-згадува од Македонија. ит на Њусвик прашува-ека Македонија е поли-пресивна и прокомун-кава, држава во која по-секојдневно и масовно и крволочно го претепу-итеното и мирољубиво население затоа што е убиво и си ги сака своите права? Крајно време е, зик - НАТО и Стетј де-т да ја прекинат под-та Македонија. А Њус-таат два- три милиони-ци и Европјани. слав, нова специјална тив Македонија. Како 93 кога стотици медија-ако Хенри Ксиншер, дгрејв, Диогарди тн. не-з за државичка што кра-иња и што е опашка на-иќ. Или за време на ко-криза кога излеговме и народ на светот, народ-врати умираат илјади-дни, боси, болни бегал-им дава чаша вода. CA VOJNA

за, од тие крстоносни звлековме некоја поука Не сфаќаме дека битка-седонија не се води во-о, Матејче и Опале, туку-ките и американски ме-ормациски магистрале,-утерите и мониторин-ите радио-мрежи и во-а читателите. Не сфаќа-о војската ни е неоспо-ги смачка терористите,-ке сме сите неспособни ме-медицката војна. на, на пазар, ме запира-изнат. Пенсионер, Вели-ател, те знам од телеви-но си некој важен. Што-ете на тие Солани, Ро-Бушеви- која е вистина-от има син во Англија,-ет години. Мо велам - а-а ли на синот, таму во-гој да им каже на Робер-лана. Зошто, синот во-на свој пратеник во Пар-цама свој локален вест-, има комшии, пријате-

Македонската влада треба да вложи напори за имплементирање на Политиката за национална стабилност заснована врз максималната пропорција на етничките Албанци спрема вкупната македонска популација

Viktor BIVEL

НА Македонија е неопходно долгорочно решение за најголемиот проблем - нестабилноста предизвикана од сè поголемата пропорција на етничките Албанци во однос на вкупната македонска популација. Македонската влада треба да вложи напори за имплементирање на Политиката за национална стабилност заснована врз максималната пропорција на етничките Албанци спрема вкупната македонска популација. Ова треба да биде доброволен систем - за разлика од оној на соседите на Македонија. Не е доволно Албанците да изјават дека тие го почиту-

Како да се стабилизираат меѓуетничките односи во Македонија

Политичка програма за национална рамнотежа

владина политика која ќе ги намали тензиите перманентно. Додека слични малцински проблеми постојат во голем број земји, причината за актуелните тензии во Македонија е двојна: големината на етничкото албанско малцинство и се поголемата пропорција на етничките Албанци наспроти етничките Македонци во општата популација. И двата фактора придонесуваат за нестабилен однос на силите меѓу двете групи. Поради тоа, какво и да е решение за проблемот мора да го реши прашањето на популационата рамнотежа.

ZAUVUVAWE
NA TATKOVINATA

За Македонците, Македонија е единствената татковина - единственото место на Земјата каде што тие можат целосно да ја мани-фестираат својата култура и иста-та слободно да ја развиваат. Ова чувство го споделуваат етничките Македонци во Македонија и рела-

етнички малцинства во Албанија и во Косово. Македонците сметаат дека етничките Албанци имаат татковина во Албанија - како што јасно е формулирано во Уставот на Албанија - и дека никој не бара од нив да се откажат од ова. Тие исто така сметаат дека албанските барања за промени во македонскиот Устав се обиди за демекедонизација на Македонија - дека Албанците бараат Македонците да се откажат од своето човечко право да имаат татковина, нешто што не е побарано да го направат и Албанците. Во оваа ситуација, кој ко-го угнетува?

Барањата на етничките Албанци за човекови права се лажни поради изразените елементи на хипокризија и политички опортунизам. Солуција за ова е давање еднакви права на македонското малцинство во Албанија, за да можат правата на двете малцински групи - на етничките Албанци во Македонија и на етничките Маке-

VISTINSKI OTSTAPKI

Поради ова, македонската влада е под силен притисок за изнаоѓање солуција која ќе ја зачува Македонија како татковина на македонскиот народ и етничката стабилност во рамките на земјата. За да се постигнат овие цели, Владата мора да му стави јасно на знаење на албанското малцинство дека тие ќе треба да бидат подготвени да понудат повеќе отколку вербални уверувања. Исто така, тие мора да направат вистински отстапки со кои ќе докажат дека се искрени во заложбата за постигнување на националната стабилност. Стабилизирањето на популационите пропорции ќе помогнат да се реши најголемиот проблем на Македонија. Тоа ќе ги увери етничките Албанци во Македонија и во дијаспората дека вистината татковина со текот на времето нема да исчезне и со тоа ќе се обезбеди поволен амбиент

билност. Кое е оптималното ниво да се ублажат тензиите и да се брза стабилноста? Можеби не постои конкретен одговор на едно вака тешко и исклучително важно прашање.

Владата би можела да ги проектира саканите проценти, на пример, 15 отсто од целокупното население и да работи во таа насока; или пак овој сооднос да го редуцира со зголемен наталитет се додека не се постигне стабилност. Тоа би можело да биде направено етапно така, на пример, една година зацртаниот процент би можел да изнесува 20 отсто, а потоа секоја година овој процент да се намалува за еден отсто со проценката на зацртаните 15 отсто.

Секако, максималниот сооднос од 19,9 отсто ќе придонесе за ублажување на главно националистичките и територијалните претензии, иако е неизвесно дали било кое малцинство што сочинува 15 отсто од целокупното население, а од друга страна е добро третирано од мнозинското население, би претставувало закана за стабилноста и интегритетот на земјата. Зацртаниот сооднос би можел да биде постигнат преку политички мерки со што би се охрабрило зголемувањето на бројот на Македонците, како и намалување на бројот на етничките Албанци.

OVAKOVI PRAVA

Политички опции за зголемување на населението на етничките Македонци, би биле, на пример, иницијативи да се охрабрат Македонците да формираат семејства и тоа помногубројни семејства. Истото ова би можело да им се предложи и на другите малцинства кои не им припаѓаат на етничките Албанци. Потоа, мерки за намалување на миграцијата на етничките Македонци, како на пример - потребите на владата според привремената декларација на национално ниво, ограничување на протоколот на приватниот капитал надвор од земјата што ќе се овозможи преку миграцијата на етничките Македонци. Неминовни се иницијативи за враќање на раселените етнички Македонци, вклучувајќи ги и оние од Тетово, Куманово и северозападниот дел на Македонија, како и за поттикнување на миграцијата на етничките Македонци во Македонија во дијаспората, а кои се родени надвор од Македонија. Исто така, потребна е долгорочна програма преку која би се охрабриле етничките Македонци од дијаспората да размислуваат за враќање во Македонија.

Од друга страна, политички опции за стабилизација на албанското малцинско население би биле, во прв ред, цврста владина ангажираност и политика дека етничките Албанци кои сакаат мирно да живеат во Македонија се добредојдени, но, етничките Албанци кои сакаат да извршат анексија на територијата не се пожелни, потоа репатријација на илегалните имигранти, ефикасна погранична контрола, враќање на Косово на сите преостанати бегалци од косовската војна и од периодот на Милошевиќ, и особено прогласување мораториум за понатамошно издавање на државјанство на етничките Албанци се додека не биде постигнат зацртаниот сооднос и предвидената квота.

(Авторот е новинар и публицист од Грција)

ваат територијалниот интегритет на Македонија. Тие тоа треба да го докажат со соработка во постигнувањето на стабилноста и на политичката клима која нема да ја загрозува Македонија како единствена татковина на Македонците. Тие ќе мора да им докажат на Македонците дека немаат намера да ја заземат Македонија однatre. Според тоа, прифаќањето на Политиката за национална стабилност од страна на етничките Албанци мора да биде предуслов за какви и да е подобрувања на човековите права бидејќи единствено во такво безбедно опкружување може навести да се спроведат унапредувањето на човековите права. Членките на ЕУ и на НАТО треба да помогнат во спроведувањето на Политиката со отворање можности за етничките Албанци.

Односите меѓу Македонците и етничките Албанци во Република Македонија се загрижувачки долги години, меѓутоа, тие не можат да се разрешат ад хок или со фрагментарни отстапки од која и да е страна. Она што е неопходно е

тивно големата македонска дијаспора. Според тоа, зачувувањето на Македонија како татковина на Македонците, како што е зацртано во Уставот, е од првостепено значење.

За етничките Албанци, ова прашање има најмалку три перспективи: една група Албанци е задоволна и тие одлучија да живеат во Македонија, а не во Албанија и на Косово, за втората група прашањето се сведува на поголеми човекови права во Македонија, а како и да е подобрувања на човековите права бидејќи единствено во такво безбедно опкружување може навести да се спроведат унапредувањето на човековите права. Членките на ЕУ и на НАТО треба да помогнат во спроведувањето на Политиката со отворање можности за етничките Албанци.

Односите меѓу Македонците и етничките Албанци во Република Македонија се загрижувачки долги години, меѓутоа, тие не можат да се разрешат ад хок или со фрагментарни отстапки од која и да е страна. Она што е неопходно е

донци во Албанија - да се унапредуваат заеднички и рамноправно. Во меѓуврме, третата група на етничките Албанци, територијалните експанзионисти, се најсериозната актуелна закана за стабилноста. Албанското малцинство тврди дека го почитува територијалниот интегритет на Македонија, меѓутоа, неодамнешните терористички офанзиве без сфатени од меѓународната заедница и од Македонија како нелегален и не-демократски обид за освојување територија. Дури и доколку Македонија се согласи да попусти пред барањата на албанското малцинство за поголеми права и за промени на Уставот, нема гаранција дека барањата на албанското малцинство со тоа ќе завршат. Терористичката офанзива покажа дека овие барања најверојатно ќе продолжат се додека не им биде отстапена територија на етничките Албанци. Исто така, со сигурност може да се тврди дека овие барања ќе се зголемат, а нема да се намалат, исто како што албанското малцинство ќе го зголемува своето учество во рамките на вкупната македонска популација.

за размислување за унапредување на човековите права и на економските состојби за сите малцинства во Македонија.

Како дел од изнаоѓање на долгорочно решение, македонската влада треба да формулира јасна политика за национална стабилност, која треба да гарантира политичка и етничка стабилност во рамките на земјата, додека исто така ќе води сметка за човековите права на етничките Албанци. Оваа политика мора целосно да се потпира врз доброволен и индивидуален избор и врз позитивните иницијативи, а внимателно треба да одбегне каква и да е сугестија за принуда. Она што е значајно е прифаќањето на Политиката за национална стабилност од страна на албанското малцинство треба да биде предуслов за какви и да е идни отстапки на полето на човековите права од македонската влада.

Според последниот попис, Албанците сочинуваат 22,9 отсто од македонската популација. Очигледно, ова е значајно и доволно за да се поддржи сегашнава неста-

Vreme za reklami

Elena SLAVKOVSKA

ДОДЕКА државата ни е ставена пред свршен чин, некој сепак смета дека ова е одлично време за реклами. Имено, помеѓу вестите за убиени полицијци и војници, запалени села и заземени територии, чекање ред пред цистерните со вода... време е да се одмориме со малку реклами. “Бесплатен” политички маркетинг за претстојните избори. Цел на група на овие реклами е нормално испаничениот народ кој со право смета дека безбедноста повеќе не му е сигурна. Впрочем, народот и онака е на улица, уште само да се пренасочи кон блиско минато, тој едноставно не се одлучува да даде масовна поддршка на ниту една политичка партија, сомневајќи се во искреноста на нивните прокламирани цели. За тоа е со-

никогаш нема ни да учествуваат. Но, можноста за реклама не ја искористуваат само партиите кои се во власта.

Сепак, во Македонија постои група луѓе која навистина го има тој потенцијал да ја поведе толпата. Тоа се студентите. Носителите на промени, предвидниците на демократијата, единствената општествена група која има “три чисти” за да излезе на улица и да го повика остатокот од населението да го направи истото. Не за предизвикување масовни нереди, туку за потсетување дека светот (читај: Македонија) постоел и пред да дојдат сите овие политички елити, кои ја ставија на коцка и последната можност за заеднички живот и конечна разврска во пол-

имаа да кажат, кој добро, кој лошо, кој една реченица, кој две, кого го слушаа, кого не... само нашите студенти молчат. Причини? Само во рамките на шпекулациите. Можеби премногу го почитуваат Ганди и практикуваат пасивен отпор, или костенот е прежежок за некого, или некој докрај ги практикува принципите на пазарна економија (народски речено - пара на рака, Мара за рака).

Секако, решението не мора да биде толку радикално, а во овој момент не ни е пожелно да биде такво, не мора да се излегува на улица, ама барем да се направи некаков потег со кој ќе се сигнализира постоењето на какво-такво цивилно општество кое нема да дозволи државата да ни биде жртвувана во име

СТАВ